

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.III.37.455/2013/4.szám

A Kúria a dr.Hegedűs István ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Berhidai-Parragh Imre jogtanácsos által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitányság (1139 Budapest, Teve u. 4-6.) alperes ellen rendkívüli haláleset tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. április 23. napján kelt 20.K.28.032/2013/16. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 19. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott helyen és napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20.K.28.032/2013/16. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Néhai K. É. lakossági bejelentés alapján a mentők 2010. március 27-én Budapest, XIII. kerület Margitszigeten a Szabadtéri Színpad melletti bokros területen földön fekvő, életjelenségek nélkül találták. Az Országos Mentőszolgálat (a továbbiakban: OMSZ) egysége már csak a halál beálltát tudta megállapítani. A holttest környezetében feltalálásra került több, Laponex, Frontin, valamint Rivotril gyógyszeres üres buborékfólia. A helyszíni halottszemle során a halál okaként gyógyszeres önmérgezés miatt kialakult keringési és légzési elégtelenség okán bekövetkezett halált vélelmeztek, az idegenkezűséget kizárták. Az eljárásban igazságügyi toxikológus szakértőt vontak be a boncolást követően és az

elvégzett vizsgálatok során biztosított vérmintában 8,3 % u/ml klozapint találtak, mely antipszichotikus gyógyszerek hatóanyaga (pl. Leponex). Az irodalmi adatok szerint a klozapin halálos plazmakoncentrációja 3 u/ml vagy azt meghaladó érték. A szakértői vélemény birtokában a boncolást végző igazságügyi orvos-szakértő megállapította, hogy K. É. halála a gyógyszermérgezés - klozapin-mérgezés - következtében kialakult heveny légzési-keringési elégtelenség miatt állt be. Az eljárás során nem került egyértelműen megállapításra, hogy a gyógyszer bevitel öngyilkossági szándékból vagy csak balesetszerűen, a néhai gondatlanságából következett-e be. A holttesten a boncolás során kisebb külsérelmi nyomokat találtak, a szakértő szerint ezek kis erejű, tompa erőbehatásra alakulhattak ki, azonban együttesen és külön-külön is 8 napon belül gyógyulóak voltak, ezért azt állapította meg, hogy a sérülések a halál bekövetkeztében szerepet nem játszottak. Megragadásra, dulakodásra, idegenkezűségekre utaló elváltozásokat nem találtak a boncolás során. Ezt követően K. É. rendkívüli halála ügyében az első fokon lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során beszerzett adatok alapján a Budapest Rendőr-főkapitányság V. kerületi Rendőrkapitányság Rendkívüli Haláleseti Osztálya a 01050-200-361/2010. ált. számú 2010. augusztus 26-án kelt határozatával - jogszabályi hivatkozás nélkül - befejezte az eljárást, mert annak során bűncselekmény gyanújára utaló adat vagy körülmény nem merült fel.

Az elsőfokú határozattal szemben az elhunyt édesanyja, a felperes nyújtott be fellebbezést, amelynek elbírálása során az alperes a 2010. október 21-én kelt 01000-36186/2010. ált. számú másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát és az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését, az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy nem tudja elfogadni a határozati megállapításokat, véleménye szerint a külsérelmi nyomok nem vitatottan leírásra kerültek az orvos-szakértői véleményben, de ezek lehetséges szerepéről az idegenkezűség tekintetében nincsen indoklás. Nincs megokolva, hogy az idegenkezűséget miért zárta ki a hatóság. Nincs indokolva az sem, hogy a halottszemle és a boncjegyzőkönyv adatain kívül más körülményeket miért nem vizsgáltak, pl. az arcon lévő jelentős sérüléseket, azt, hogy az elhunyt telefonja idegen személynél volt, a cipőnyomot a pólóján, azt, hogy a póló fordítva volt rajta és idegen kabátot viselt, a nyakán kék folt volt, a bugyiján véres foltot találtak. Ez a felperesi álláspont szerint felveti az idegen személy jelenlétét, a gyógyszer túladagolást megelőzően. A felperes megítélése szerint az alperes nem tett eleget a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. §-ában foglalt tényállás-tisztázási kötelezettségének. Nem vizsgálta a gyógyszer-

bevétel módját sem kellőképpen, nem tisztázta, hogy az elhunyt kivel, milyen körülmények között tartózkodott a gyógyszer-bevételt megelőzően, hogy került a telefonja F. I. Álláspontja szerint az idegenkezűség kizárása ennyi bizonyíték alapján megalapozatlan volt. A felperes szerint nem csak azt kellett volna vizsgálni, hogy mitől következett be a halál, hanem azt is, hogy a gyógyszereket milyen körülmények között vette be az elhunyt, előtte kivel találkozott, hol járt. A közigazgatási eljárás feladata ugyanis az, hogy az összes - a halál beálltával összefüggő - körülményt feltárja. A felperes felvetette, hogy tisztázni kellene G. Z. R. szerepét is.

Az elsőfokú bíróság a felperes bizonyítási indítványára igazságügyi orvos-szakértőt rendelt ki a perben, dr.F. A. igazságügyi orvos-szakértő személyében. A szakvéleményben foglaltakat ítélezése alapjául elfogadta, azt a jogerős ítélet indokolásában részletesen ismertette is. A felperes keresetét alaposnak értékelte, és az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte.

Ítéletének indokolásában az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 218. §-ára, a Ket. 50. § /1/ bekezdésére és 72. § /1/ bekezdésére hivatkozva megállapította, hogy sem az első, sem pedig a másodfokú határozat nem tartalmazott jogszabályi hivatkozást az indokolásában, amelyből kiderülne, hogy milyen jogszabályhelyeket figyelembe véve folytatták le az eljárást, amelyben a rendkívüli halállal kapcsolatos körülményeket vizsgálták. Így a határozat hiányos, hiszen az csak tényállást, illetőleg jogi okfejtést tartalmaz. Mindez olyan súlyos eljárási jogszabálysértés, amely a hatályon kívül helyezéshez már önmagában is elegendő.

Az elsőfokú bíróság dr.F. A. igazságügyi szakértő által elkészített orvos-szakértői vélemény alapján megállapította, hogy az alperes és az elsőfokú hatóság által használt orvos-szakértői véleménytől eltérően a perben kirendelt orvos-szakértő olyan tényeket és körülményeket tárt fel, amelyek az elhunyt halála vonatkozásában az idegenkezűség kizártságát megkérdőjelezi. A szakértői vélemény egyértelműen megállapította, hogy a néhait bántalmazták halálát megelőzően, és testét - bár az konkrétan nem tudható, hogy a halálát megelőzően vagy a halálának bekövetkezését követően, de kétséget kizáróan - cipelték, húzták, vonszolták, görgették. A szakértő egyértelműen rögzítette, hogy fizikai bántalmazás nem történt a gyógyszerek bevétele során, azt a néhai maga vette be, de ez nem zárja ki az esetleges más jellegű kényszerítés formáját (pszichés). A fenti körülmények már az alperesi döntés meghozatalakor is fennálltak, bár ezeket a közigazgatási eljárásban az orvos-szakértői vélemény nem tárta fel, ennek ellenére a bírósági eljárás során beszerzett orvos-szakértői vélemény alapjául

szolgáló tények a Pp. 164. §-a és 336/A. §-a alapján a Legfelsőbb Bíróság tanácselnöki értekezletén hozott véleményében foglaltakra is tekintettel figyelembe vehetők.

Az elsőfokú bíróság azt is rögzítette, hogy az elhunyt testének mozgatása, vonszolása - miután nagy mennyiségű gyógyszert bevett- és ezt követően esetlegesen még mikor életben volt, magára hagyták, a segítségnyújtás elmulasztása bűncselekményének gyanúját is felveti. Ezen új, a perben elkészített igazságügyi orvos-szakértői véleményben foglaltakra figyelemmel, valamint a határozatokból hiányzó jogszabályi hivatkozások hiánya miatt az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezte az alperesi döntéseket, és új eljárásról rendelkezett. Az új eljárás tekintetében előírta, hogy az elsőfokú hatóságnak az a kötelessége, hogy a perben beszerzett orvos-szakértői véleményben foglaltakra is figyelemmel a felmerült összes új körülményt tisztázza, felderítse az elhunyt kivel, mikor, hol találkozhatott, ki lehetett az, aki halálát megelőzően megverte, bántalmazta és a testét akár halála előtt, akár halálának bekövetkezését követően a megtalálási helyre vitte. Mindezen körülmények tisztázását követően tud csak az elsőfokú hatóság megalapozott döntést hozni abban a vonatkozásban, hogy a néhai halálával kapcsolatosan a rendkívüli halál ügyében indított eljárást befejezi vagy bűncselekmény gyanúja miatt elrendeli a nyomozást.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy eljárása során bűncselekmény gyanújára utaló adat vagy körülmény nem merült fel. Idézte az eltűnt személyek felkutatásának és a rendkívüli halálesetek kivizsgálásának rendjéről szóló 23/1994.(X.26.) BM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 5. § /2/ bekezdésében, 4. § /1/ bekezdésében foglaltakat, továbbá a rendkívüli halál esetén követendő rendőri eljárás szabályzata kiadásáról szóló 1/2006.(I.11.) ORFK utasítás (a továbbiakban: Utasítás) 2. pontjában foglaltakat. Hangsúlyozta, hogy az eljárás során a vizsgálat nem terjedhet túl a halál bekövetkezésével kapcsolatos körülmények vizsgálatán. A Ket. 72. § /1/ bekezdésére a Pp. 339. § /1/ bekezdésére, 339/B. §-ára hivatkozással kifejtette, hogy az I. és a II. fokú közigazgatási határozat valamennyi olyan, a jogszabályok által előírt elemet tartalmazott, amelyet a fent hivatkozott jogszabályi rendelkezések meghatároznak. A Pp. 339/B. § kifejezetten megjelöli továbbá, hogy mely estben tekinthető jogszerűnek a közigazgatási határozat. Az alperesi határozat ezen kritériumoknak maradéktalanul megfelelt. Az alperes megítélése szerint az elsőfokú bíróság megállapításának elfogadása mellett sem tekinthető a jogszabályi hivatkozások esetleges hiánya az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértésnek. Rámutatott arra, hogy a közigazgatási eljárásban az alperes számos eljárási cselekményt

hajtott végre, bizonyítékokat szerzett be, amelyek a tényállás megállapítását segítették. Az elsőfokú hatóság az elhunyt ismerőseit meghallgatta, az esetleges térfigyelő kamerák felvételeinek beszerzése érdekében megkereste a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság ügyeletét, felvette a kapcsolatot az elhunytat felfedező személlyel, valamint a Margit-sziget területén adatgyűjtést folytatott, azonban a haláleset bekövetkezésének körülményeivel kapcsolatos érdemi információt nem szerzett. A hatóság az orvos-szakértők által megállapított tényeket határozata alapjául fogadta el, nem merült fel olyan bizonyíték, amely az orvos-szakértői megállapításokkal ellentétes következtetésre adott volna okot. Álláspontja szerint a bírói szakban beszerzett szakvélemény - tartalmazzon bármilyen jellegű megállapítást - nem eredményezheti azt, hogy az alperesi határozatok erre figyelemmel mint jogszabálysértők, hatályon kívül helyezésre kerüljenek.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § /1/ bekezdése alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást és abból az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával helytálló jogi következtetést vont le.

Kiemeli a Kúria, hogy a Pp. 270. § /2/ bekezdése és 272. § /2/ bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás során kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, a Pp. 275. § /2/ bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben.

A perben rendelkezésre állt iratanyag alapján a Kúria megállapította, hogy helytállóan rögzítette azt az elsőfokú bíróság, hogy sem az első, sem a másodfokú, a perben felülvizsgált közigazgatási határozat semmiféle jogszabályi hivatkozást nem tartalmazott az ügy érdemi elbírálására vonatkozóan. Ennek megfelelően a határozatokban fellelhető jogi okfejtés nem volt összevethető az irányadó, az ügy elbírálása szempontjából releváns jogszabályi rendelkezésekkel, azok jogszerűségére vonatkozó megalapozott következtetés nem volt levonható. Osztotta a Kúria az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy ezen hiányosság önmagában jogszabálysértővé tette a keresettel támadott közigazgatási határozatokat. A Ket. 72. § /1/ bekezdés f/ pontja értelmében azon jogszabályhelyek megjelölése, amelyek alapján a hatóság a határozatot hozta, elengedhetetlen tartalmi eleme a közigazgatási

határozat indokolásának. E körben figyelemre méltó körülmény, hogy az alperes felülvizsgálati kérelmében már konkrét jogszabályokat és jogszabályhelyeket tudott megjelölni, amelynek alapján eljárását lefolytatta és döntését meghozta. Az általánosan kialakult és következetes bírói gyakorlat szerint azonban ezek felülvizsgálati kérelembeli megjelölése (sőt még az elsőfokú bírósági eljárás során a keresetre tett érdemi nyilatkozatban történő megjelölése sem) pótolja és helyettesíti a közigazgatási eljárás eredményeként hozott határozatokban történő feltüntetésüket.

Osztotta a Kúria az elsőfokú bíróság azon következtetését, mely szerint a perben beszerzett igazságügyi orvos-szakértői vélemény alapján új eljárás lefolytatása indokolt. Ezen szakértői vélemény olyan - a jogerős ítélet indokolásában részletesen ismertetett - adatokat, tényeket és körülményeket tárt fel, amelyek vizsgálata elengedhetetlen a megalapozott döntés meghozatalához. Kétségtelen, hogy a perbeli iratok szerint az elsőfokú közigazgatási hatóság többirányú bizonyítási eljárást folytatott le, a Rendeletben és az Utasításban foglaltak betartásával. Ezek azonban a közigazgatási határozatok felülvizsgálata iránt indult perben kirendelt szakértői vélemény alapján nem bizonyultak elégségesnek és megfelelőnek ahhoz, hogy a keresettel támadott döntések jogszerűnek és megalapozottnak legyenek tekinthetők. Egyetértett a Kúria az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a további bizonyítás a megalapozott döntés meghozatalához elengedhetetlenül szükséges.

Az alperes felülvizsgálati kérelmének tartalmi elemzéséből következően az alperes az elsőfokú bíróság Pp. 206. § szerinti eljárását kifogásolta. Ennek kapcsán rámutat arra a Kúria, hogy ha a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélettel megállapított tényállást, vagyis azt sérelmezi, hogy a bíróság a tényállást a Pp. 206. §-ának megsértésével állapította meg a jogerős ítélet érintésének csakis akkor van helye, ha a tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességének értékelte és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz. Nem állapítható meg azonban jogszabálysértés akkor, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja. A Pp. 206. §-a szerinti, szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás - ha az nem iratellenes vagy logikátlan - felülvizsgálata nem lehet eredményes. A felülvizsgálati eljárásban ugyanis felülmérlegelésnek nincs helye (Pp. 275. § /1/ bek.). Nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés.

A Kúria megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a fenti követelményeknek maradéktalanul eleget téve további bizonyítás

keretében kísérletet tett a tényállás teljes körű tisztázására, ez azonban azt eredményezte, hogy a felülvizsgált közigazgatási határozatok megalapozatlannak bizonyultak. Helyesen vonta le tehát az elsőfokú bíróság ennek jogkövetkezményét akként, hogy a határozatokat hatályon kívül helyezve az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. A Kúria egyetértett az új eljárásra vonatkozó bírósági iránymutatással is.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak kapcsán hangsúlyozza azt is a Kúria, hogy nem a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény tette a határozatokat jogszabálysértővé, hanem ezen szakértői vélemény alapján kerültek feltárássra azok a körülmények, amelyeket a hatóságok eljárásuk során figyelmen kívül hagytak, tisztázásukat mellőzték, így a határozatok megalapozottsága kétségesse vált. Az elsőfokú bíróság nem azt kérte számon az közigazgatási hatóságon, hogy a perben beszerzett szakértői véleményt miért nem vette alapul határozata meghozatala során, hanem azt, hogy a tényállást a Ket. 50. § /1/ bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére miért nem tárta fel teljes körűen, ugyanis ennek hiányára utaló bizonyítékot jelentett a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény.

Minderre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat nem sértette meg, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült felperesi perköltség megfizetésére a Kúria az alperest a Pp. 270. § /1/ bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdés szerint kötelezte.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § /1/ bekezdés és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2014. január 22.

Dr.Kárpáti Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó bíró, Dr.Beniczkyné dr.Kelemen Gyöngyi sk. bíró

A kiadmány hitelül

bírósági írnok